

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84463,Kamienski-Franciszek-Dionizy.html>
2022-10-05, 14:33

Kamiński Franciszek Dionizy

KAMIŃSKI Franciszek Dionizy (9 X 1851, Lublin – 16 IX 1912, Warszawa), botanik, odkrywca mikoryzy. Syn Michała.

Gimnazjum ukończył w Warszawie, studia przyrodnicze – na UW (1870–71), w Strasburgu u wybitnego botanika A. de Bary'ego (1873–75) i na Uniw. Wrocławskim (1873–74) u słynnego znawcy organizmów niższych F. Cohna i paleobotanika H. Göpperta.

Doktoryzował się z anatomii pierwiosnkowatych w 1875 w Strasburgu, habilitował się w 1877 we Lwowie. W 1877–83 wykładał botanikę jako docent prywatny we Lwowie – na uniwersytecie, w Szkole Politechnicznej i w Wyższej Szkole Weterynaryjnej. W 1883 otrzymał propozycję objęcia Katedry Morfologii i Systematyki Roślin na Uniw. Noworosyjskim w Odessie; musiał przedtem powtórzyć na Uniw. Petersburskim magisterium (1883) i doktorat (1886). W 1886 został mianowany docentem w Odessie, w 1888 – profesorem nadzwyczajnym, w 1893 – zwyczajnym, w 1895 został dyrektorem odeskiego ogrodu botanicznego. W 1887–88 brał udział w wyprawie w celu zbadania pd. wybrzeży Krymu, w następnych latach podejmował wiele podróży badawczych (1889 Londyn, 1892 Indie, Cejlon, Jawa, Egipt, potem do wielu instytutów zach. Europy). Był współpracownikiem Komisji Fizjograficznej AU w Krakowie (od 1879), członkiem czynnym AU (od 1904), a także członkiem Noworosyjskiego Tow. Badaczy Przyrody w Odessie. Jako mieszkaniec Odessy brał aktywny udział w życiu tamtejszej Polonii.

Dorobek naukowy K. obejmuje 42 pozycje, z czego 17 w języku polskim. K. był przede wszystkim jednym z pionierów ewolucyjnej anatomii roślin kwiatowych. Na przykładzie roślin z rodziny pierwiosnkowatych (*Primulaceae*) udowodnił ścisły związek między budową rośliny a sposobem jej życia (*Anatomia porównawcza pierwiosnkowatych* 1877;

Vergleichende Anatomie der Primulacee, 1880). Był światowej klasy znawcą roślin owadożernych z rodzaju *Utricularia* (pływacz) w zakresie ich rozwoju i systematyki; opisał wiele nowych dla nauki gatunków i dał zarys monograficzny rodziny *Lentibulariaceae* (do której należy rodzaj *Utricularia*) w znanym wydawnictwie A. Englera i K. Prantla *Die natürlichen Pflanzenfamilien* (1891).

Światowy rozgłos zawdzięcza także K. badaniom nad bezieleniową rośliną z rodzaju wrzosowatych – korzeniówką pospolitą (*Monotropa hypopitys*), u której stwierdził ścisły związek korzeni z oplatającymi je strzępkami grzybni, co dało następnym badaczom podstawę do zdefiniowania zjawiska symbiozy grzybów i roślin naczyniowych nazwanej przez A. Franka mikoryzą (*Die Vegetationsorgane der Monotropa hypopitys* L. 1881, *Matierjały dla morfologii Monotropa hypopitys* L. i niektórych drugich saprofitow 1883). Inne podejmowane przez K. tematy badawcze to wykonane jeszcze pod kierunkiem A. de Bary'ego studia nad rozwojem ramienic (*Characeae*), 1876, florystyka krajowa, w tym spis polskich paproci (1885) i doniesienia o nowych dla ziem polskich gatunkach roślin kwiatowych, a także przyczynki do flory Ukrainy i Rosji.

K. był jednym z inicjatorów zakrojonego na szeroką skalę wydawnictwa *Flora polska*, popularyzował wiedzę botaniczną w czasopismach „Wszechświat”, „Ogrodnik Polski” i „Gazeta Rolnicza”. Materiały florystyczne przekazywał do wykorzystania m.in. A. Rehmanowi i E. Wołoszczakowi w *Zielniku flory polskiej*.

K. w czasie urlopu w Warszawie uległ nieszczęśliwemu wypadkowi – został przejechany na ulicy przez pojazd konny.

PSB (S.M. Brzozowski); SBP (S.M. Brzozowski).

B. Hryniewiecki: *Franciszek Kamiński i jego zasługi naukowe*, „Kosmos” Seria B 1913, R. 38, z. 1-3; P. Köhler: *Botanika w Towarzystwie Naukowym Krakowskim, Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności (1815-1952)*,

Kraków 2002.

Beata Wysokińska

[Poprzedni](#)
[Następny](#)